

'Els pares mercedaris vam rescatar milers de presos'

Autor: Victor-M Amela

Data de publicació: 29-05-2018

Entrevista d'en Victor Amela per a «La Vanguardia» al religiós mercedari José Juan Galvé. Membres d'aquest orde, fundat pel català Pere Nolasc enguany fa 800 anys, varen redimir En Cervantes del seu captiveri a Alger. L'escriptor Tirso de Molina també hi va pertànyer.

800 aniversari

Vaig a la cúria de l'orde de la Mercè, a la plaça Castella de Barcelona, i el seu provincial em mostra un quadre de Sorolla (és una còpia): hi veig com el pare Jofré protegeix un malalt mental en un carreró de la València del segle XV. L'orde –750 religiosos en tot el món– redimia materialment presos del seu captiveri, i avui els redimeix ben altrament: amb afecte, els ajuda a reinserir-se a la societat. De primer va ser orde militar, després mendicant, bolcada sempre amb els marginats. Ja abans de la Guerra Civil, el mercedari pare Lahoz va obrir pisos-llar per a ex-presos, i en José Juan Golve continua fent-t'ho, juntament amb els monjos d'un orde que enguany celebra el seu 800è aniversari.

José Juan Galve, religiós mercedari. ?Tinc 54 anys. Vaig néixer a Letux (Saragossa) i visc a Barcelona. Sóc sacerdot, capellà de presons (vaig exercir a la presó Model) i provincial de la Província d'Aragó de l'Orde de la Mercè.?Sóc cèlibe. ¿Política? Centrista. ¿Creences? Tots som fills de Déu.?

Què fa un capellà de presons?

Acompanya el pres, li dóna escalf, l'escolta, el confessa, el conforta humanament, l'ajuda en l'aspecte material i anímic, fa de mitjancer amb familiars, advocats, fiscals i jutges, intercedeix...

Tot això?

Ho he fet a la presó Model de Barcelona durant molts anys, i abans a València, i avui en un pis amb xicots que han sortit de presó.

És una vocació?

Fill de camperols aragonesos, vaig rebre educació perquè als deu anys em van ingressar en un seminari de l'orde de la Mercè, la tradició del qual és atendre i alliberar presos.

Alliberar presos?

Cristians capturats per andalusís, moriscos, turcs, barbarescos: els venien com esclaus o captius fins a cobrar-ne rescats.

I l'orde de la Mercè els rescatava?

Monjos de l'orde de la Benaventurada Mare de Déu de la Mercè viatjaven fins a davant del captiu per alliberar-lo. Pagant.

Quant va néixer l'orde de la Mercè?

A l'any 1218.

D'això en fa tot just 800 anys!

Els mercedaris celebrem aquest any el nostre 800 aniversari, sí: vuit segles redimint captius, milers de presos! El fundador va ser En Pere Nolasc, un mercader barceloní que amb els seus béns rescatava captius cristians a la València islàmica.

Així, per lliure?

Sí. I una nit, acampat davant València, al Puig, la Mare de Déu li demana de fundar un orde per redimir presos.

I en Nolasc obeeix.

Funda l'orde de la Mercè en una cerimònia a la catedral de Barcelona, el 1218, beneïda pel bisbe de Barcelona i el rei d'Aragó.

Que aleshores eren...

En Berenguer de Palou i En Jaume I. Matar un mercedari podia desfermar una represàlia militar del rei. Els mercedaris anaven armats, ...i molt barbats! Imposaven respecte.

Com vestien?

Hàbit blanc amb cinturó i escapulari, i un escutet amb les quatre barres del rei, un salconduït per tota la Mediterrània.

Degueren córrer molts de perills...

S'hi jugaven la vida, en cada missió. Havien jurat els tres vots habituals –pobresa, obediència i castedat– i el vot de sang.

Què era el vot de sang?

Per alliberar un captiu, el mercedari està disposat a bescanviar-se. Així n'alliberaren molts, de captius. I així en van perir molts, de mercedaris.

D'on treien els diners per pagar els rescats?

De donacions particulars, i era un diner sagrat: només el tocaven per redimir, tal com diem els monjos mercedaris.

En quina zona redimien preferentment, els mercedaris?

De primer a Al-Ándalus, part islàmica de la Península Ibèrica. En acabat, Tunis, Argèlia, el nord d'Àfrica, el llevant mediterrani...

Des de tant lluny arribaven els pirates barbarescos?

Sí, i per això hi ha torres de guaita per tot el litoral mediterrani. Segrestaven nens i dones, i cavallers rics, si podien.

Citeu-me algun redimit il·lustre.

En Miguel de Cervantes, l'anaren a redimir els mercedaris i els trinitaris, en una presó d'Alger. I, ja redimit, va escriure El Quixot.

Gràcies!

Alguns monjos mercedaris, segons els nostres documents, no retornaren mai més després de travessar les Portes...

Quines portes?

Constantinoble, a l'actual Turquia: tots els monjos que s'hi endinsaren mes enllà, desaparegueren per sempre!

Citeu-me un mercedari eminent.

El literat Tirso de Molina. ¡O el fundador del primer manicomi del món, el 1410!

Qui va ser?

El monoe valencià Joan Gilabert Jofré. De camí a la catedral topa amb dos xicots que apedregaven un boig. S'hi fica entremig, el posa a estalvi en el seu convent, torna a la catedral i predica que els bojos no són posseïts pel dimoni, que no són sinó malalts de qui cal tenir cura.

Algun altre mercedari insigne?

Sis sants, tenim! Com sant Ramon Nonat: a Portell (Segarra) la seva mare mor i treuen el nadó del seu ventre...

Ah, vet aquí això de no nat!

Quan era monjo mercedari a Alger, sense diners per redimir, es lliurarà com ostatge. Predicarà a la presó, i els musulmans el martiritzaran segellant-li la boca amb un forrellat! Tant bon punt és alliberat arribarà a cardenal... A hores d'ara n'estem cercant les restes, desaparegudes...

Desaparegudes, per què?

En esclatar la guerra del 36, el capellà els amaga en una paret de l'ermita del Portell. Però els mossos d'esquadra van venir a buscar-los.

Ah, sí?

La Generalitat republicana buscava l'arqueta amb els seus ossos, qui sap si pel seu valor artístic o material: sota amenaça de mort, el manobre va cantar. Se n'endugueren els ossos i... no se n'ha sabut res més! Si la Generalitat els trobés en qualche magatzem oblidat..., ens faria el millor regal del 800è aniversari!

La Vanguardia

Secció: La contra

VÍCTOR-M. AMELA

16/04/2018 01:28

Actualitzat el 16/04/2018 02:43

Fotomuntatge de portada: Llibert Teixidó

<http://www.lavanguardia.com/lacontra/20180416/442607699457/los-padres-mercedarios-rescatamos-a-miles-de-presos.html>